

gleda skerbno na to, da kupuje le tak les, ki je bil zadnji mesec leta, to je, mesca grudna ali decembra posekan. Gruden naj pogrudi še le drevo v gojzdu!

Gospodarske skušnje.

(Po farbi, ki jo ima goveja živina, se ravna njena moč in terpežnost za vprego). Černe, rdeče in rujave goveda so trdnjše kakor bele; tudi se ne prehlade tako lahko. Bartels celó terdi, da bele goveda imajo mehke noge, manj krepko meso in srednjo mero mleka.

Kmetijske novice.

(Pervo letošnje grojzdje). Nemški časnik „Pfälz. Zeitg.“ piše iz Speyer-a 20. rožnika (junija) to-le: „Danes zjutraj nam je gospod Peter Hummel iz Rülzheima na Rajnu poslal popolnoma zrel grojzd iz svojega verta; ni nam treba praviti, kako smo se začudili nad to novino! Gosp. Hummel nam piše, da na ravno ti terti je leta 1857 najdel 28. rožnika, tedaj 4 dni po kresu, že prvi zreli grojzd, — leta 1858 že na kresa dan, letos pa že 8. rožnika, tedaj 16 dni pred kresom. Ta zgodnja zrelost nam utegne dobro znamenje biti za letošnji vinski pridelk!

Zdravilska novica.

(Quassin — novo in gotovo zdravilo zoper kolero). „Slov. Nov.“ naznanjajo v 80. listu važno novico, da je gospod dr. Jan. Mart. Honigberger našel gotovo zdravilo zoper kolero. Ta dohtar, rojen Sedmogračan, je več let živel v izhodnji Indii, in sicer ko telesni zdravnik vladarja Lahorskega; v teh sila vročih krajih, kjer je kolera okoli leta 1828 najhuje razsajala, je ozdravljal kolero z največjo srečo s Quassinom, kateri v omenjenih krajih slovi kot posebno zdravilo zoper mnoge ostrupnjenja. Quassia beri kvasia (Quassia amara L.) je tudi našim zdravnikom dobro znana korenina, katero zavoljo njene terpkosti ali zagoltne moči radi rabijo pri dolgočasnih driskah itd. Iz Quassie napravlja apotekarska umetnost izleček, kteremu se pravi Quassin in kterega gospod dr. Honigberger v svoji 90 strani debeli knjižici, katero je v nemškem jeziku izdal na Dunaji pri Gerold-u, hvali kot specifikum zoper kolero. Po pravici pravijo „Slov. Noviny“, da bi dr. Honigberger ime „dobrotnika človečanstva“ zaslužil, ako se poterdi Quassin pri kolери, zoper katero še zmiraj pogrešamo gotovega zdravila.

Perziške kamilice.

Gotovo so naši bravci že dosti slišali pa tudi brali od nekega perziškega praha ali perziške štupe, ktera slovi po svetu, da pokonča môle in muhe, mravlje in stenice, uši in bolhe, z eno besedo: vse živali, ki spadajo v versto insektov ali merčesov.

Pa toliko imenitni prah, kateri že več let sluje po svetu in kateri se z veliko hvalo skor v vsaki štacuni dobiva, kaj je nek? — bojo vprašali nekteri naših bravcov.

Naj jim povemo to tako, kakor nemški gospodarski časnik „Woch. d. L. F. u. H.“ pripoveduje ravno to svojim bravcom.

Imenitni perziški prah — pravi — je posušeni cvet tistih kamilic, ki so v Perzii (Azii) domá in se jim pravi perziške kamilice (pyrethrum carneum in pyrethrum roseum). Domá ji pravijo „bolhja trava“, tudi „bolhja smert“. Pervi, ki je to rastlino prinesel v naš del sveta, bil je slavni profesor Koch v Berolinu, kateri je obhodil večji del jutrovih dežel.

Ker se je kmali pokazalo, da ima ta rastlina res veliko

moč v sebi, pokončati nadležne merčese, so začeli trgovci kmali barantati s tem prahom, kterga — čeravno je dosti drag — pod imenom „perziškega“ ali „kaukaškega merčesnega prahu“ (persisches oder kaukasisches Insectenpulver) povsod veliko spečajo.

Da se res veliko tega prahu iz jutrovih dežel prodá v Evropo in tudi drugam, se lahko iz tega povzame, da na Kaukazu v sami okolici Aleksandropoljski je čez 30 vasí, kterih prebivavci naberejo to rastlino, iz ktere se napravlja merčese morivni prah.*)

Ta rastlina raste v podobi majhnega germička, ima korenine, ktere čez zimo sterpijo in poganja po 12 do 15 pavcov visoke mladike; mraz ji nič ne škoduje.

Ker se je skozi 10 let že veliko tega prahu po celi Evropi zvozilo, je ta rastlina po kaukaških gorah že zlo pošla, posebno pa, ker se ne dá iz semena več pridelovati. Ta prah se tedaj že v svoji domovini s cvetjem neke druge rastline, ki je tej kamilici precej podobna, dostikrat ponareja. Še bolj pa se ponareja v Evropi, kjer ga z navadnim v prah stolčenim kamiličnim cvetjem mešajo. Po ti pomesi dobí še le neki duh, kakoršnega nima, dokler ni ponarejen; pravi perziški prah ne diši skor nič. Ni se tedaj čuditi, da se pogastoma toži, da ta prah nič ne pomaga.

Gospod profesor Koch, kakor je že gori rečeno, je prvi seme te rastline na Nemško zanesel. Skušnje, ga tudi tû sejati, so se popolnoma dobro obnesle, gotovo je, da ima iz cvetja pri nas pridelane rastline napravljeni prah popolno moč. Društvo „Der Verein zur Beförderung des Gartenbaues in den preussischen Staaten“ že več let seje perziško kamilico, in prav dobro se mu obnaša; ravno tako tudi gosp. dr. Rauch-u na Parskem. V Šlezii že tedaj v več krajih perziške kamilice na debelo prideljujejo.

Obdelovanje te rastline ni težko; skor vsaki kraj ji je všeč; čez zimo ne pozebe. Seje se mesca aprila, na prostem polji; zemlja mora dobro izorana in prerahljana, pa ne na novo pognojena biti; le na to mora gospodar paziti, da je greda, kjer je ta kamilica vsejana, vedno vlažna. Če so rastlinice nekoliko odrastle, se drugam presadijo in se pridno plevéjo. Nektere začno že v jeseni cvesti. Kdor jih že v jeseni presaja, mora to delo, kar se dá, zgodaj opraviti, da se pred zimo in hujem mrazom dobro ukorenijo, sicer bi jim mraz škodoval. Čez zimo se pusté odkrite, ali se pa le s smrekovimi vejami pokrijejo; če bi se bolj močno pokrile, bi utegnile operhniti in gnjiti.

Prah se pa tako-le napravlja: Odreže se namreč kamilično cvetje, kadar je popolnoma razcvetelo, in ko se je že semenski prah napravil, koj pod semensko kupico, in se, kar je moč, urno v senci posuši. Kadar je cvetje popolnoma suho, se tiste prave cvetne peresca, iz kterih semenišče (Fruchtboden) obstoji, populijo in skoz kako sito ali pa kako drugače od drugih peresic, receljnov itd., ki niso za rabo, odločijo. Tako očisteno cvetje naj se na kaki, pa ne prehudo vroči peči na papir položeno hitro posuši, in potem v možnarji v prah stolče. Suši naj se z največjo skerbjo, ker na tem je vse ležeče, da se prav posuši. 10 minut je večidel za sušilo dovolj. Če se delj časa suši in presuši, zgubi lahko nekoliko svoje moči.

Dr. Rauch v Debringu pri Bambergu (na Parskem) je lani od nekega prijatla v Tiflisu nekoliko pravega semena dobil, katero je na gredo pod milim nebom vsejal in je prav lepo iz zemlje pribodlo. Kmali po tem je naznanil, da hoče nekoliko rastlin oddati. Za prihodnjo

*) Perziški prah je dober zoper merčese raznih plemen, kakor zoper mravljinco, muhe, stenice, bolhe, uši; tudi uši na cvetlicah pocepajo po njem. Če ne pomaga, ni pravi, ampak je ponarejen. Gospod prof. Koch pravi, da pravi in čisti perziški prah je tako močan, da od njega, če se ga le nekoliko okoli okin potrese, muhe kmali, kar jih je v hiši, pocepajo.